

Ældre borgeres sundhed og sygdom i fremtiden

Karen Andersen-Ranberg, MD, PhD

Geriatrisk Afd.

Odense Universitetshospital

Dansk Center for Aldringsforskning,
Institut for Sundhedstjenesteforskning,
Syddansk Universitet

At spå om fremtiden

- **Der bliver mange flere ældre i fremtiden**
- Vil de være mere syge eller mere raske end nutidens ældre?
- Fremtidens ældre – sygdomme og funktionsniveau
- Nødvendige initiativer for at løse fremtidens udfordringer

Fremtidens ældre danskere

Hvem er de ?

Hvordan er de ?

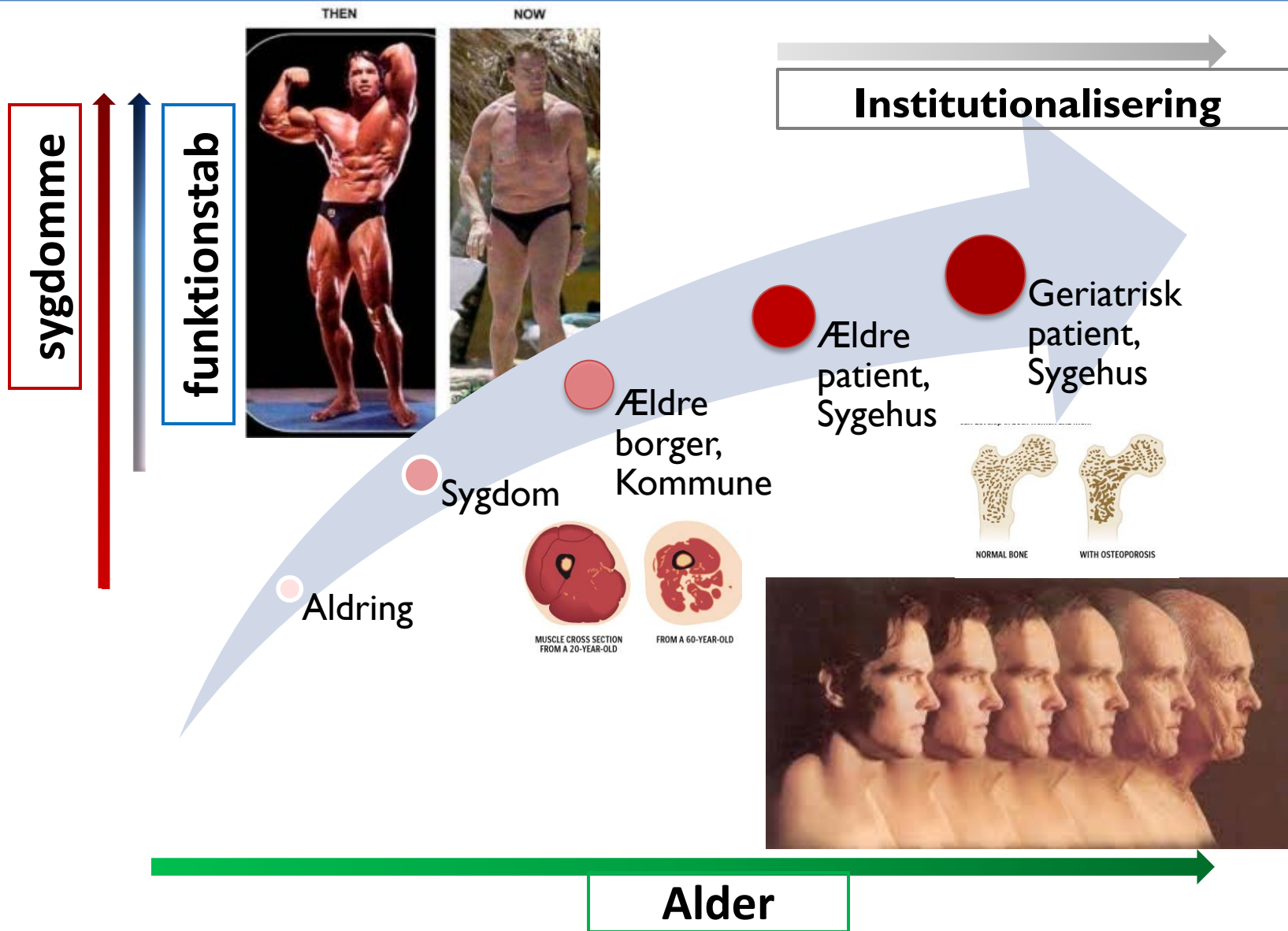
”Ældre styrer fri af sygdomme”

Berlingske
Tidende
6/9 2010

Ægteparret Lis og Jens Kristian Jensen på henholdsvis 59 og 66 år oplever ofte, at folk trækker på smilebåndet, når de kommer gående med stavene. 'Men vi får rørt de fleste muskler i kroppen, og det er godt. Vi træner jo ikke til OL, men for at holde os i form'

Kroppens aldring er uundgåelig

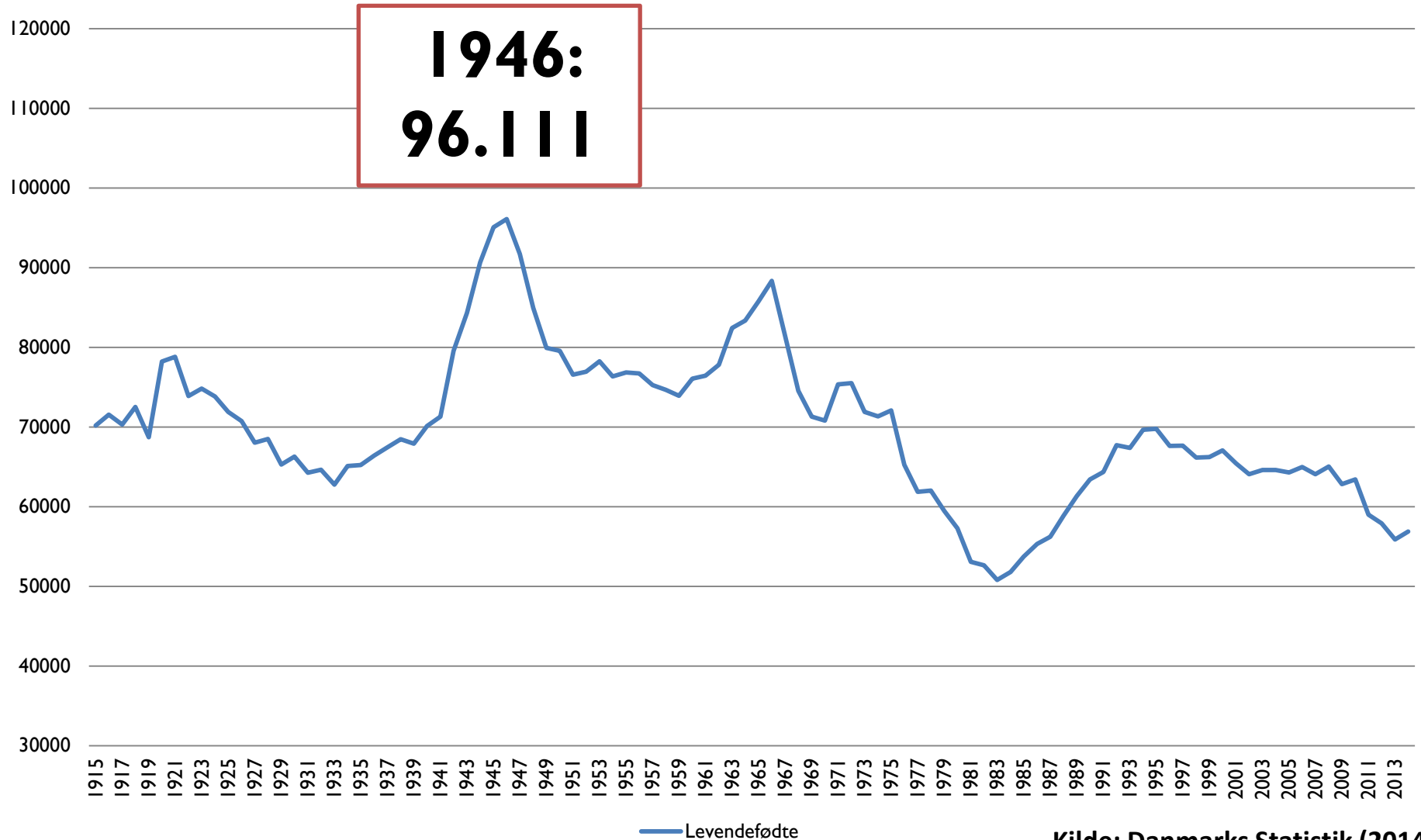

2 væsentlige udfordringer:

Der bliver rigtig mange ældre

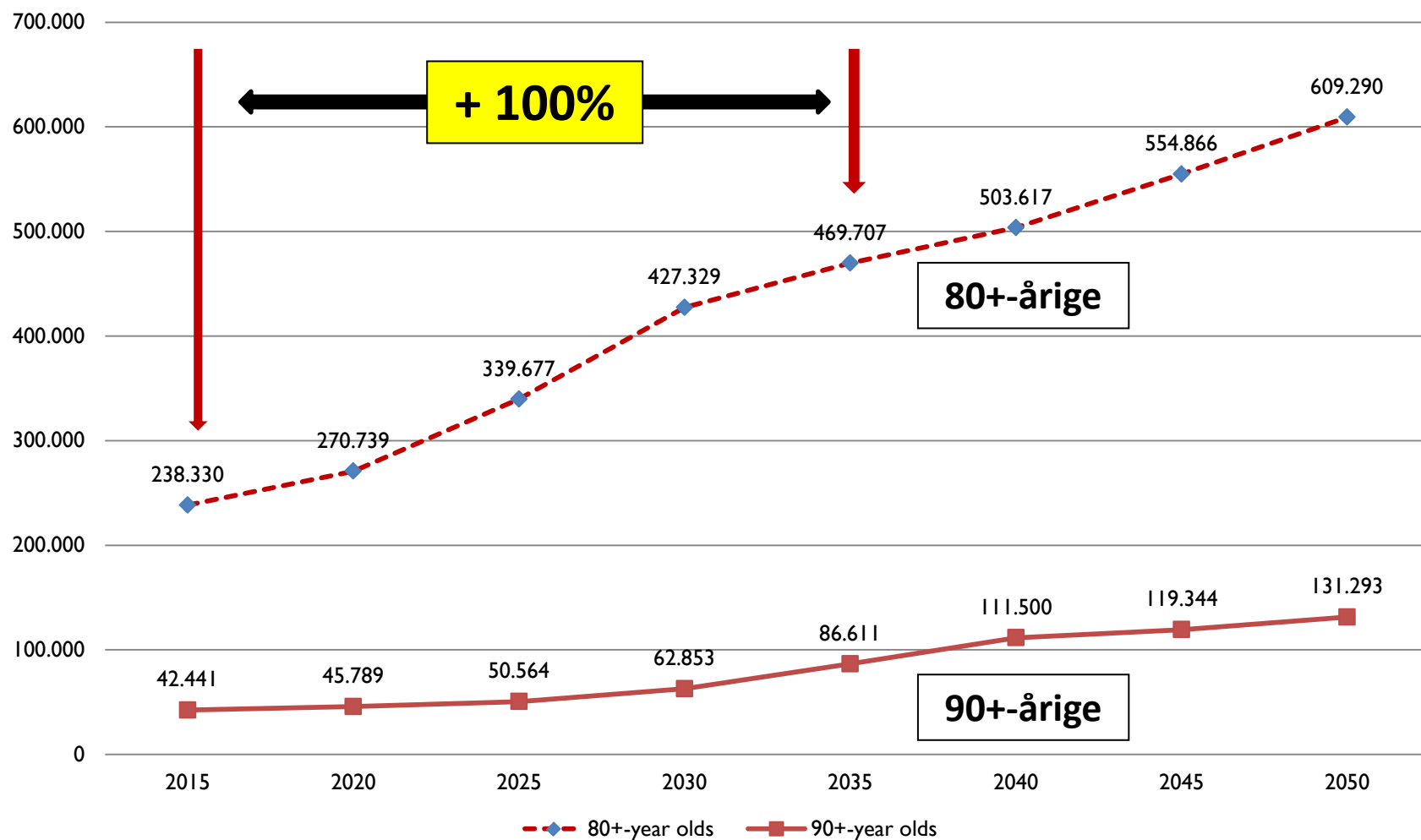
Og de lever længere

Fødsler i Danmark 1914 - 2014

Kilde: Danmarks Statistik (2014)

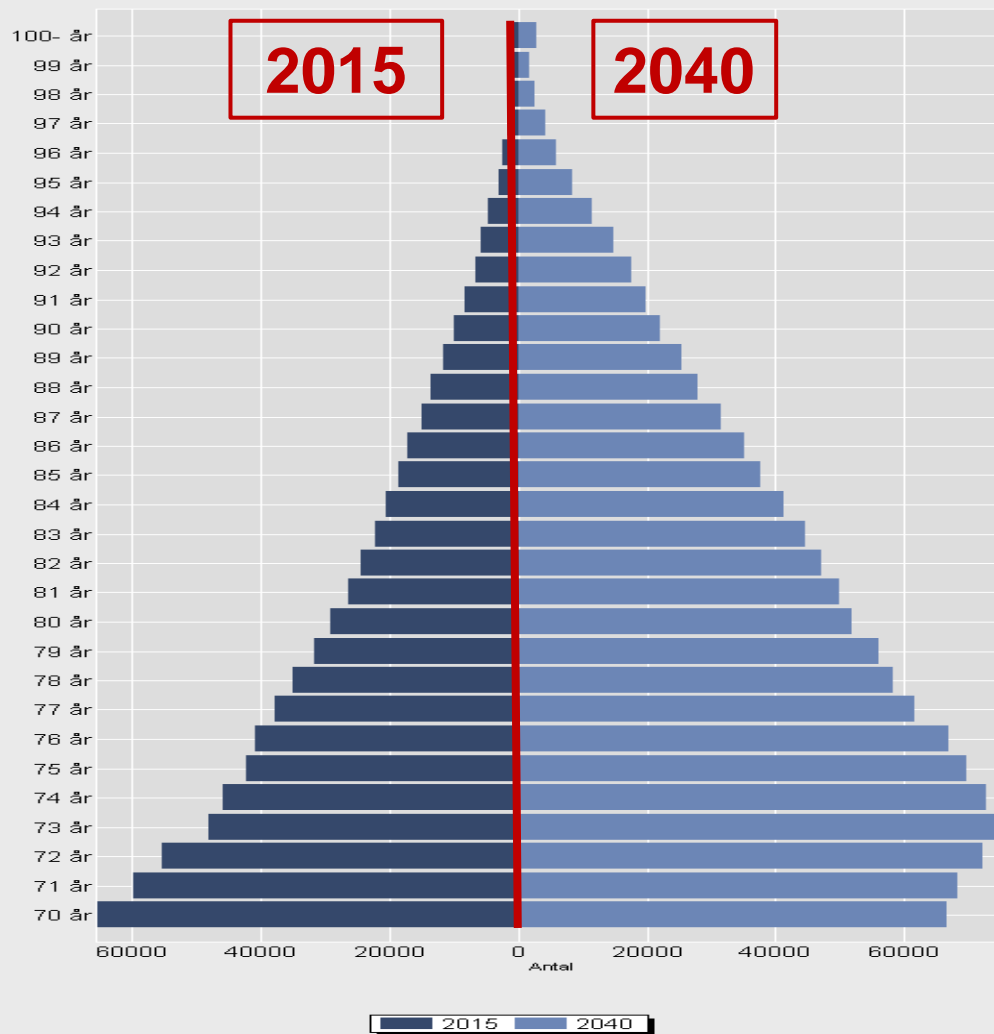
80- og 90-årige Befolkningsfremskrivning

Kilde: Danmarks Statistik (2014)

Befolkningspyramide 70+-årige

Kilde: Danmarks Statistik

Kilde: Danmarks Statistik (2014)

At spå om fremtiden

- Der bliver mange flere ældre i fremtiden
- **Vil de være mere syge eller mere raske end nutidens ældre?**
- **Fremtidens ældre – sygdomme og funktionsniveau**
- Nødvendige initiativer for at løse fremtidens udfordringer

I dag er ældre mere raske !

Rask og ved godt helbred

Hvornår er man det?

Hvornår er man rask?

I live

Død

Selvhjulpen

Afhængig af hjælp

Ingen sygdomme

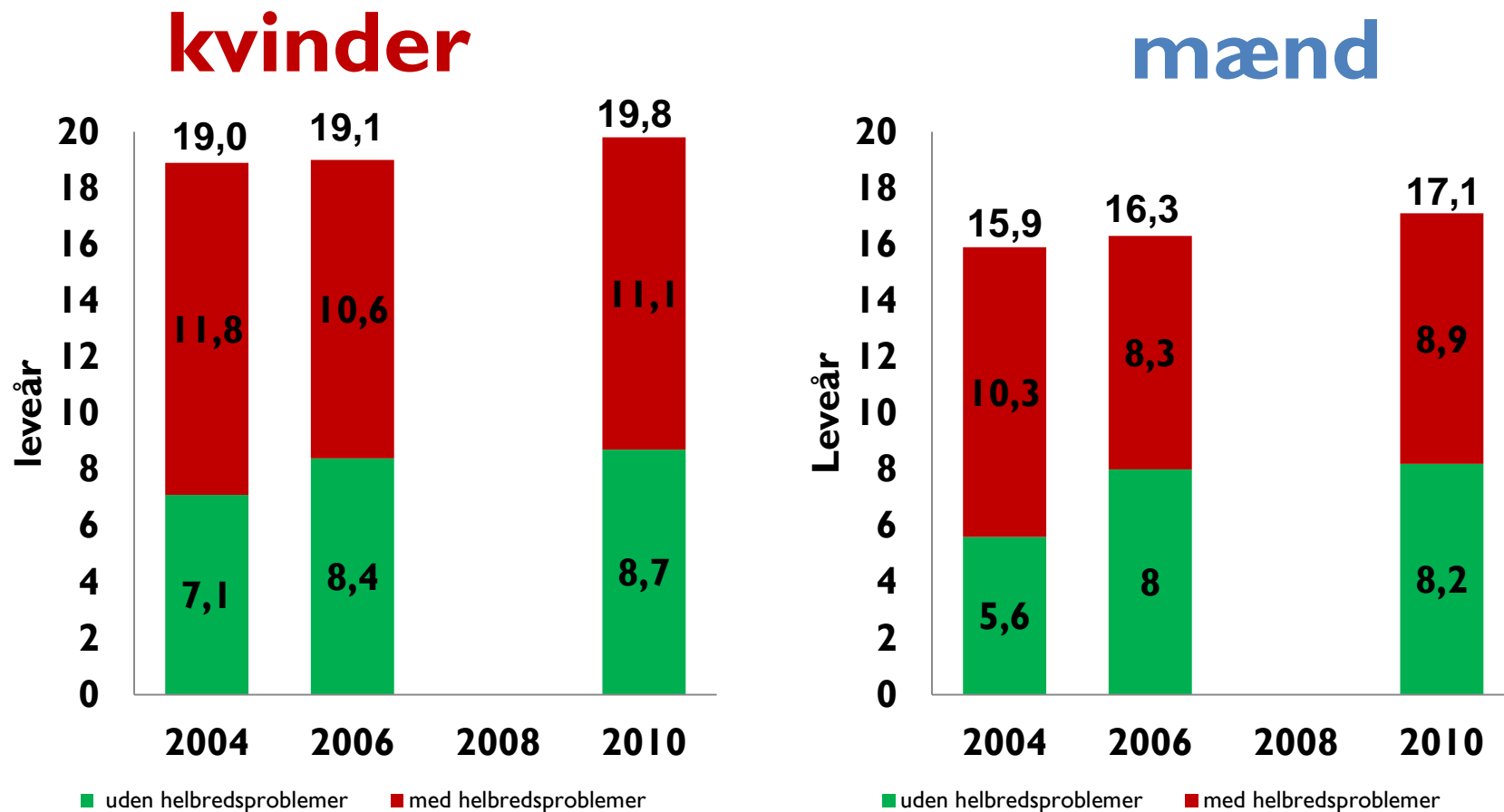
Flere sygdomme

Hvordan måles ældre danskernes helbred?

- Sundheds- og sygelighedsundersøgelsen SUSY
  - internet - telefon – “papir og blyant” interview
- “Ældredatabasen” <http://www.sfi.dk/resultater-4726.aspx?Action=I&NewsId=3553&PID=9422>
- Sygesikringsdata: Kontakter til egen læge
- Sygesikringsdata: Brug af medicin
- Sundhedsstyrelsen: Hospitals indlæggelser og ambulante behandlinger
- Europæisk undersøgelse – fx SHARE

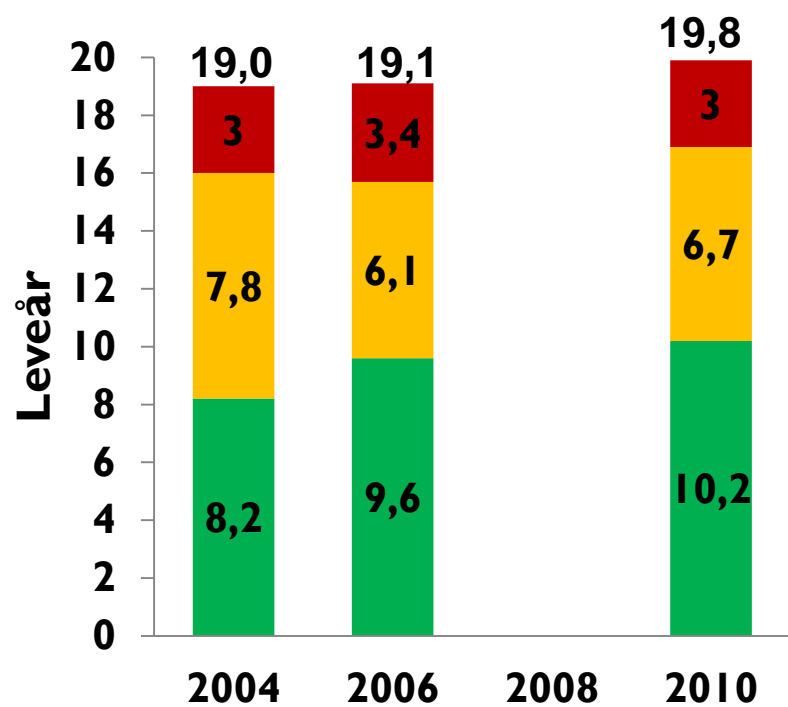
65-årige's forventede leveår - / + helbredsproblemer

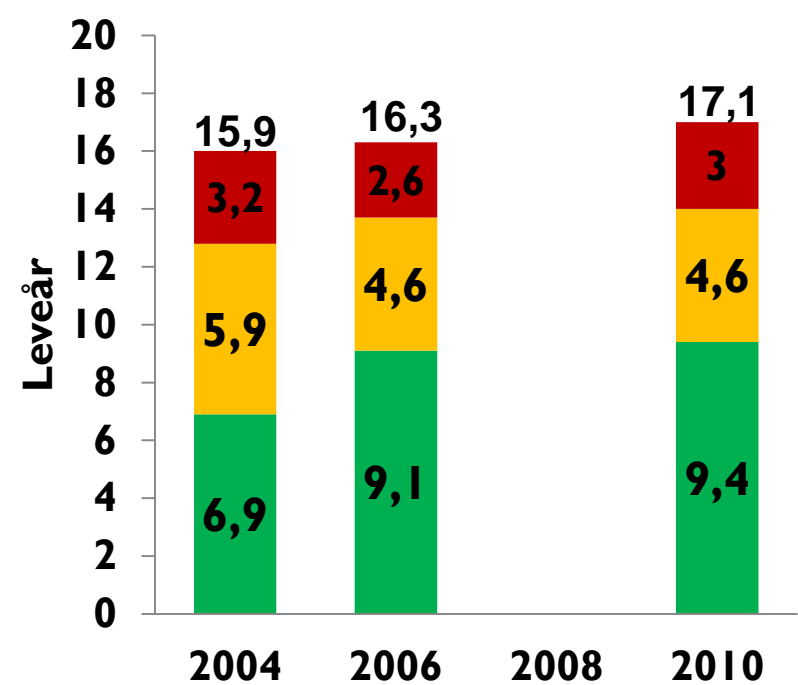
B Jeune et al. 2015, Scand J Publ Health <http://dx.doi.org/10.1177/1403494815569104>

65-årige's forventede levetid uden, med lette eller svære begrænsninger

kvinder

mænd

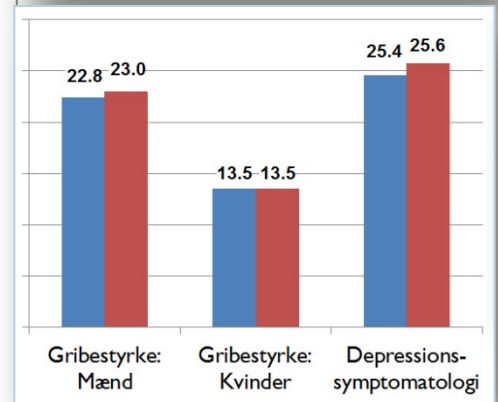
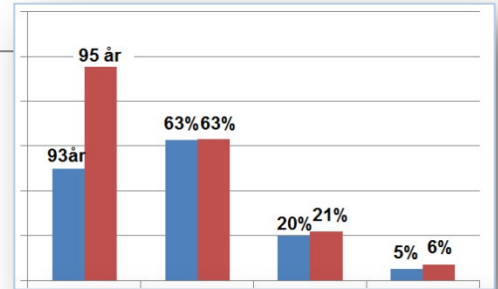
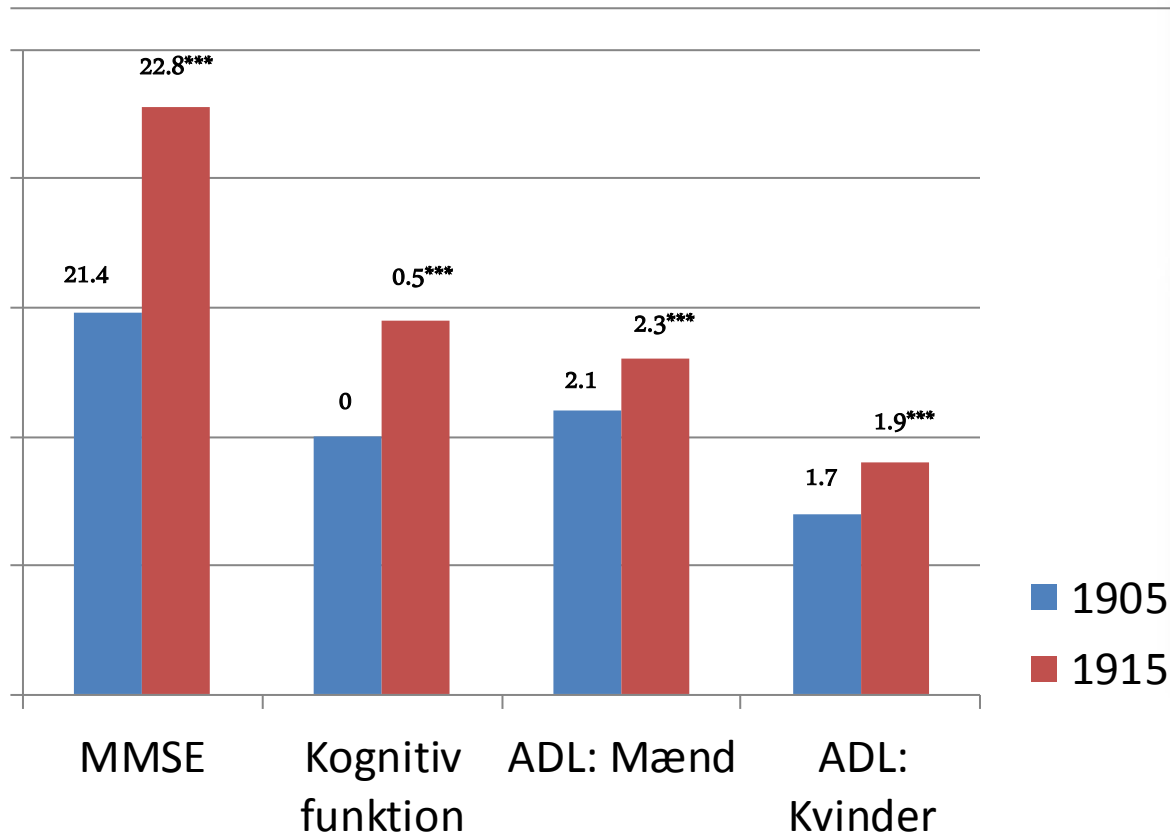

■ uden begrænsninger
■ lette begrænsninger
■ svære begrænsninger

■ uden begrænsninger
■ lette begrænsninger
■ svære begrænsninger

B Jeune et al. 2015, Scand J Publ Health <http://dx.doi.org/10.1177/1403494815569104>

93-årige født 1905 ↔ 95-årige født 1915

1905

1915

*** = $p < 0.001$

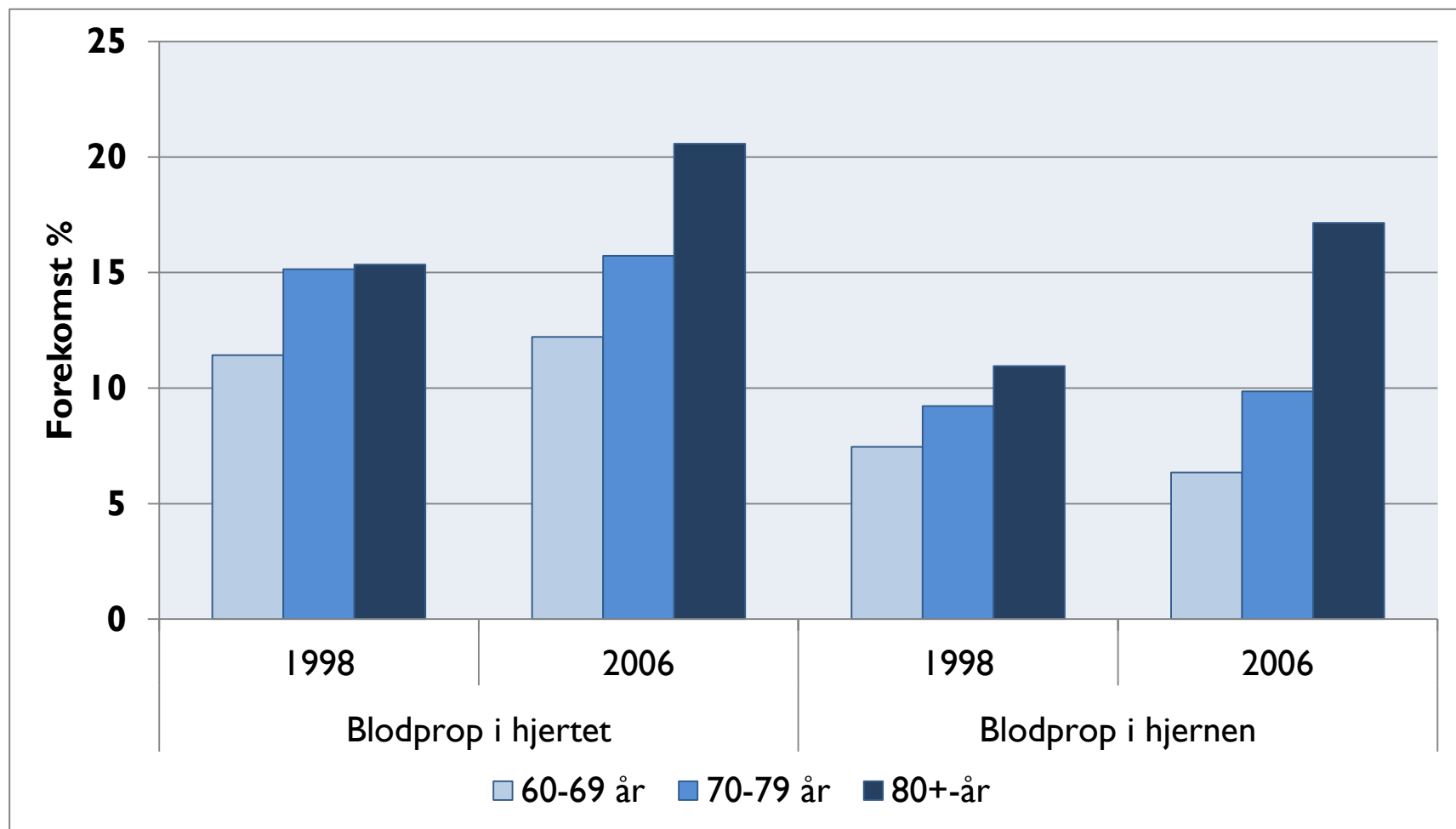
Hukommelse   Fysisk funktionsevne

KChristensen et al. 2013, Lancet

[http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(13\)60777-1](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(13)60777-1)

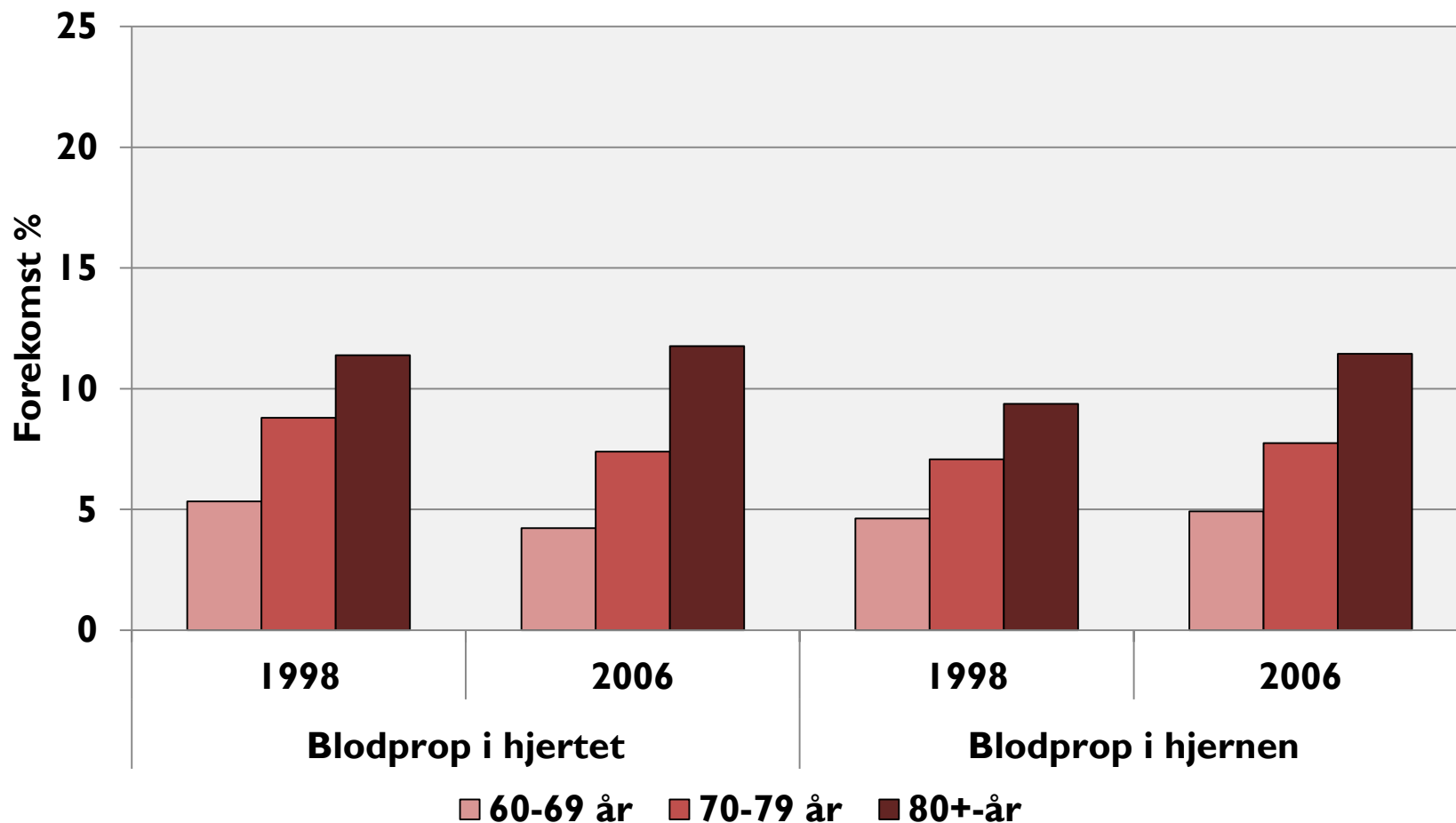

USA Blodprop i hjerte og hjerne (mænd)

Crimmins et al 2011 <http://dx.doi.org/10.1093/geronb/gbq088>

USA Blodprop i hjerte og hjerne (kvinder)

Crimmins et al 2011 <http://dx.doi.org/10.1093/geronb/gbq088>

USA Ældre mere syge i 2006 end i 1998

- ✓ ↑ Blodprop i hjerte
- ✓ ↑ Hjerte sygdom
- ✓ ↑ Blodprop i hjerne
- ✓ ↑ Diabetes
- ✓ ↑ Cancer

Især 80+-årige!

Crimmins et al 2011 <http://dx.doi.org/10.1093/geronb/gbq088>

England

50-60 årige født i
1936-1945 ↔ 1946-1955

- ↔ selvvurderet helbred
- ↑ muskulo-skeletale gener
- ↑ depressioner
- ↑ selvrapporterede kronisk sygdomme

- ↑ BMI (tungere)
- ↑ Diabetes
- ↑ Forhøjet blodtryk

Men fejler ældre kun en sygdom?

**Og hvad med kroppens forandringer
med stigende alder?**

sygdomme

funktionstab

Institutionalisering

Sygdomme og funktionstab
 Tab af socialt netværk

Ældre patient, Sygehus

Ældre borger, Kommune

Sygdom

Aldring

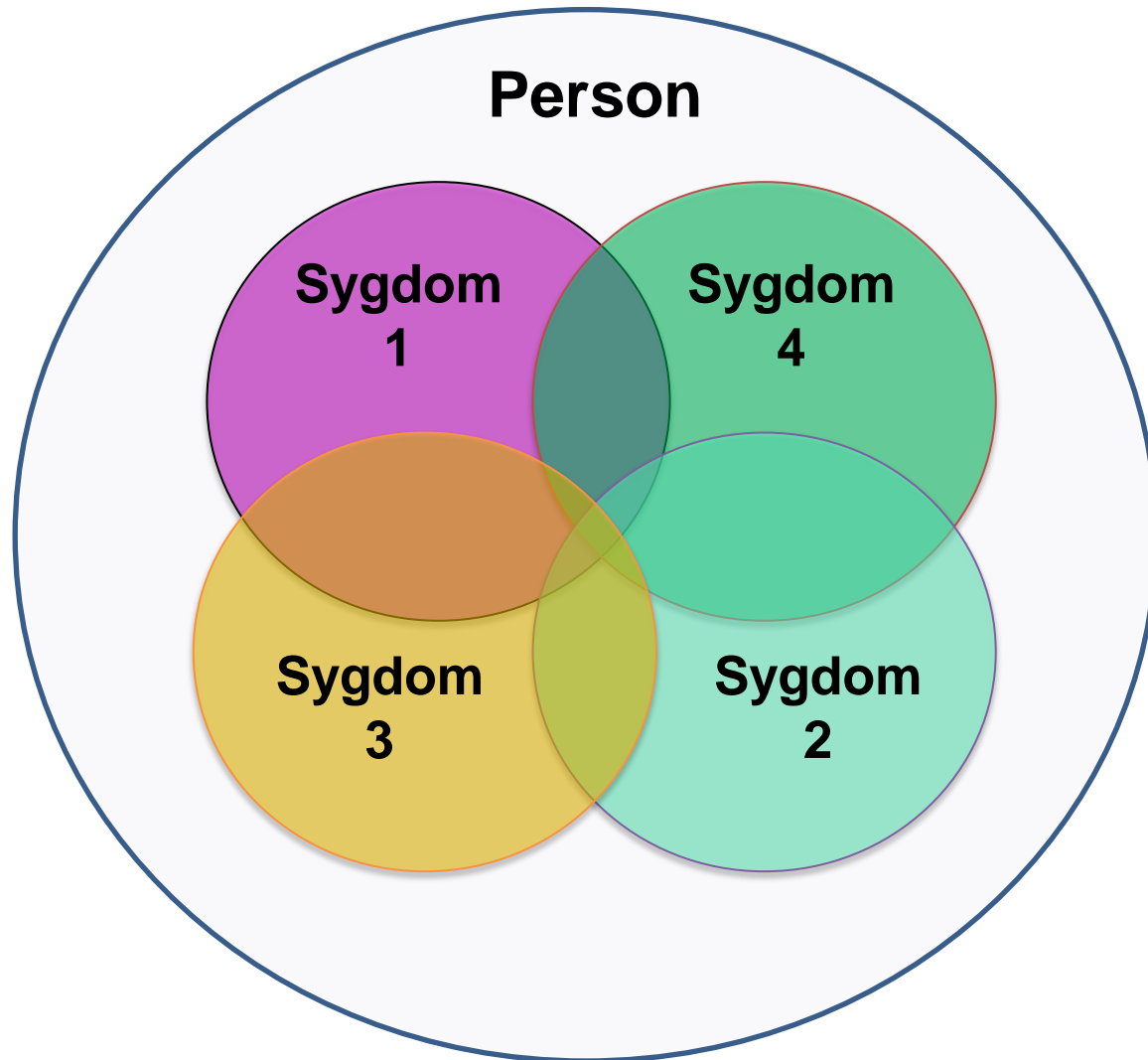
MUSCLE CROSS SECTION FROM A 20-YEAR-OLD

FROM A 60-YEAR-OLD

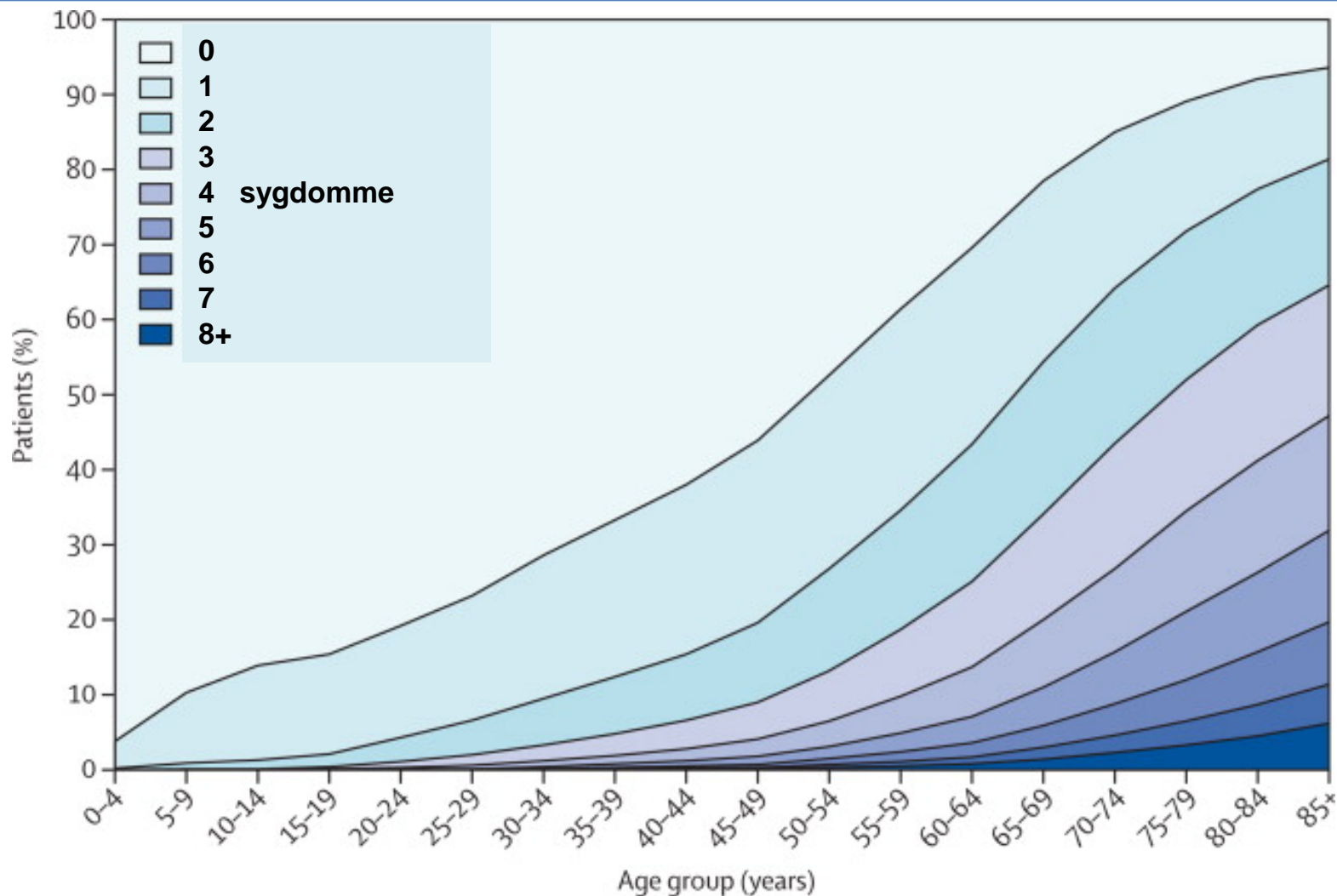

Alder

Multi morbiditet

Multimorbiditet = Antal samtidige kroniske sygdomme

[http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(12\)60240-2](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(12)60240-2)
Barnett et al. Lancet, 2012.

At spå om fremtiden

- Der bliver mange flere ældre i fremtiden
- Vil de være mere syge eller mere raske end nutidens ældre?
- Fremtidens ældre – sygdomme og funktionsniveau
- **Nødvendige initiativer for at løse fremtidens udfordringer**

Fremtidens ældre – hvem er de?

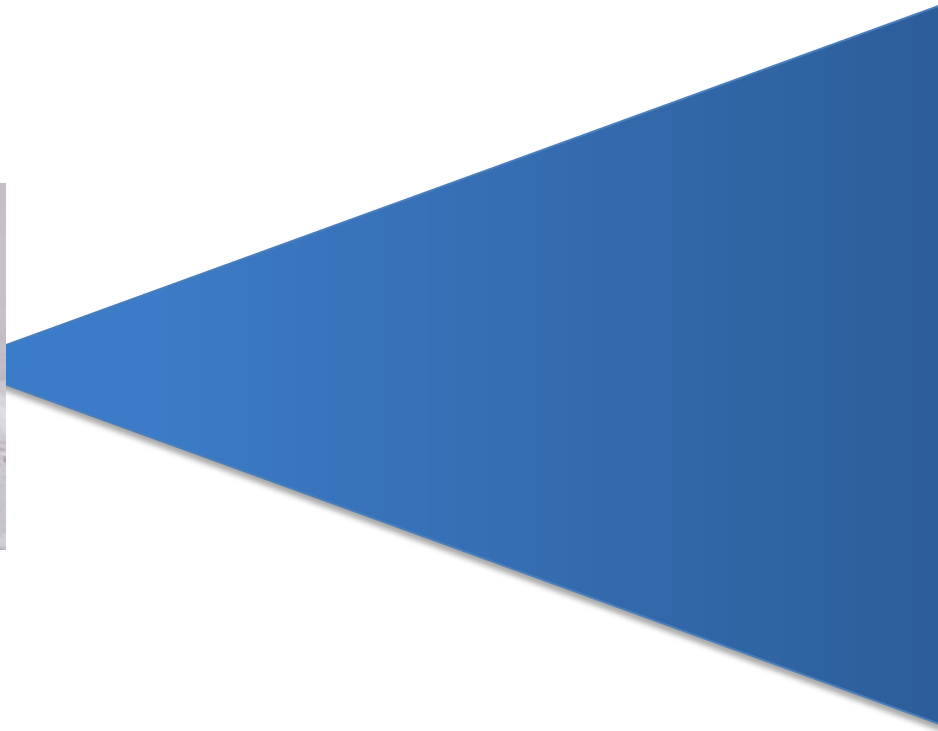
“Taknemmeligheds-” generationen

- Født før 2. Verdenskrig
- Autoritetstro
- Klager ikke
- Kræver ikke
- Mindre vidende om nye behandlingstilbud
- Færre sygdomme
- Alders-diskrimination

“Græshoppe-” generationen

- Født efter 2. Verdenskrig
- “68-generationen”
- “Klager”
- “Kræver”
- Har undersøgt på internettet
- Flere sygdomme
- Alder mindre betydning

Ældre – en homogen gruppe?

alder

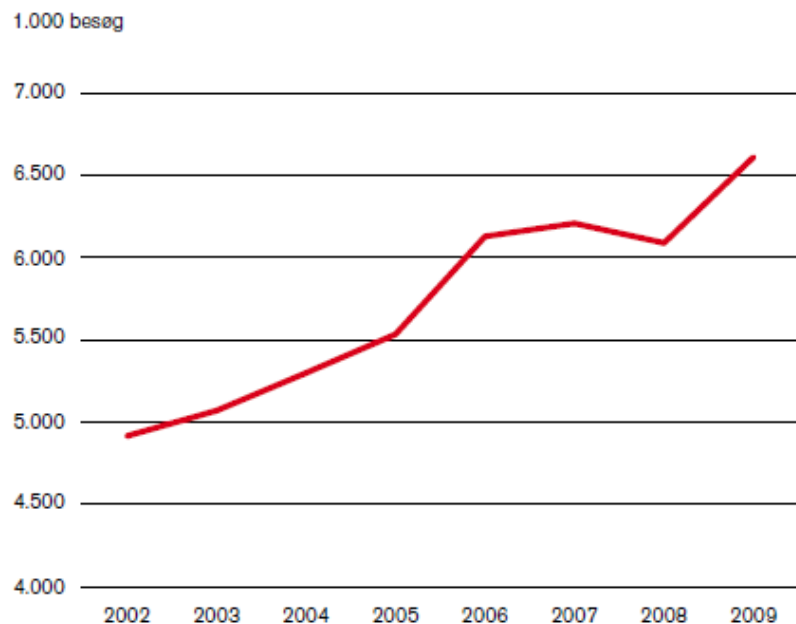

”Vi fødes som kopier, men dør som originaler!”

Citat: Poul Borum

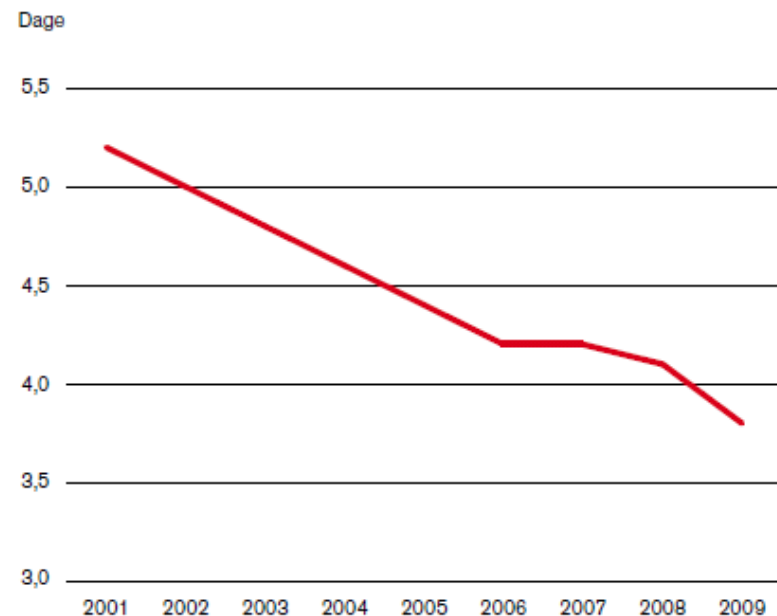
Er fremtidens sundhedsvæsen tilpasset demografien?

Figur 15.1. Udviklingen i antal ambulante besøg på somatiske sygehuse 2002-2009.

Kilde: Sundhedsvæsenet i nationalt perspektiv. Sundhedsstyrelsen, 2010. Data fra LPR

Figur 15.2. Udviklingen i gennemsnitlig liggetid på somatiske sygehuse 2001-2009.

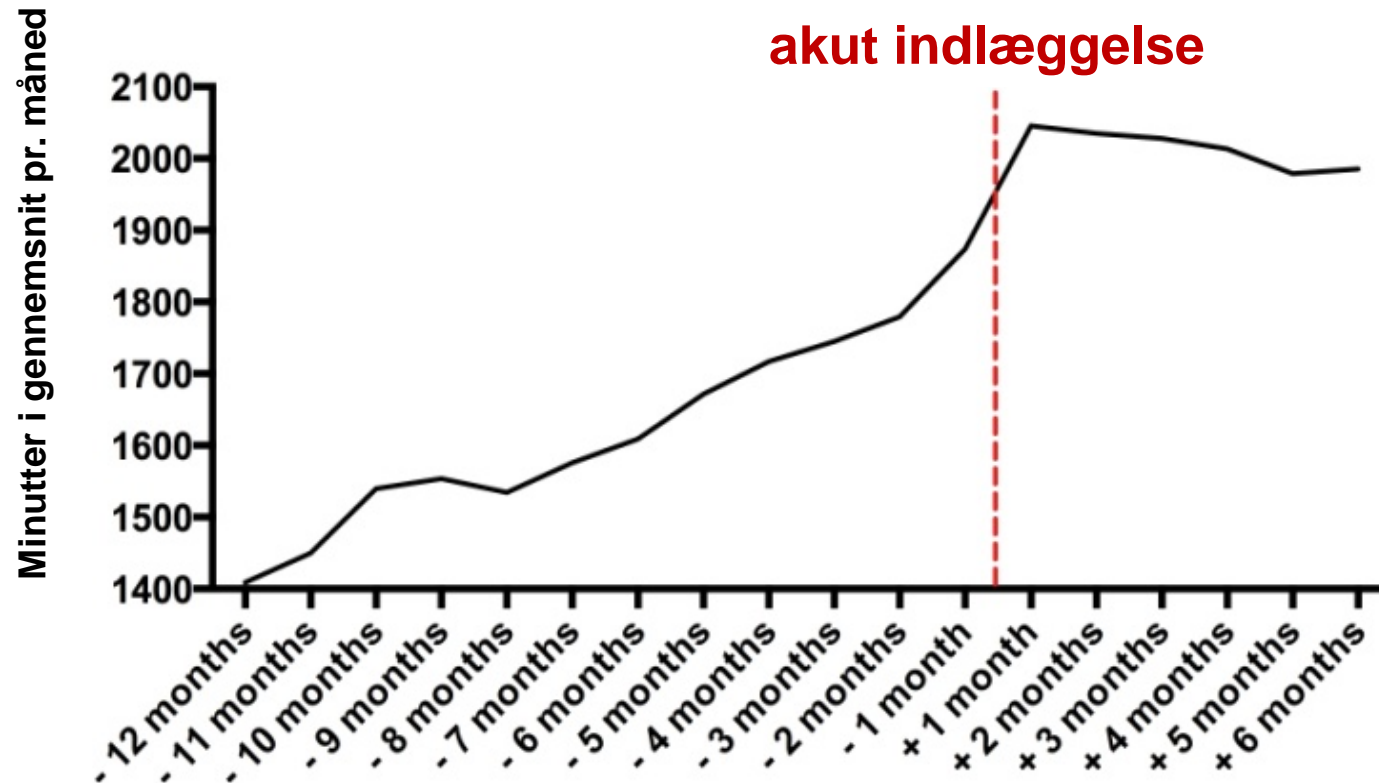

Kilde: Sundhedsvæsenet i nationalt perspektiv. Sundhedsstyrelsen, 2010. Data fra LPR

Forebyggelse af akutte indlæggelser

Tidlig opsporing af funktionstab

Svendborg Kommune: Hjemmepleje forbrug 12 mdr. før og 6 mdr. efter - for 70+-årige akut korttidsindlagte

A Fournaise 2014 Eur Geriatr Med [doi:10.1016/S1878-7649\(14\)70386-9](https://doi.org/10.1016/S1878-7649(14)70386-9)

Sammendrag - I

- De kommende årtiers ældre vil:
  - leve i flere år
  - de ekstra leveår er gode leveår
  - ingen ændring i tiden med dårlige leveår

Sammendrag - 2

- De kommende årtiers ældre vil:
  - leve i flere år
  - de ekstra leveår er gode leveår
  - ingen ændring i tiden med dårlige leveår
  - **have flere sygdomme på samme tid**
  - **vil kræve opfølgning i sundhedsvæsenet**
  - **vil øge antallet af akutte sygdomstilfælde**

Tak for opmærksomheden